

20.maj 2020

UPA2020/38

Kommunik aqqissuuseqqinneq nalilersortariaqalenera pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq.

(Inatsisartunut ilaasortaq Aqqalu C. Jerimiassen, Atassut)

Nunarput isorartoorsuugami inuit najugaqarfii imminnut ungaseqaat. Ungasissuseq aammalu kilometerinngoraanni nunarsuarmioqatitsinnut sanilliukkaanni inummut ataatsimut km² agguqatigiisikkaanni inummut ataatsimut nunagisat annerpaartaannut ilaavugut. Qanga piniakkat sumiiffii aammalu niuertoqarfiit piffii aallaavigalugit najugaqariaaserput aqqissuussaavoq. Ullumikkut najugaqariaatsitsigut aqqissugaanerput periarfissanik allanik tunngaveqartumik aqqissugaavoq.

Suliffissaq, inissaq, periarfissat, ineriartornissaq, oqartussaaqataaneq, sullinneqarneq aammalu inuussutissaqarneq aallaavigalugit sumiinniarneput aaliangertarparput. Tunngaviit allaaneroqaat innuttaasutullu sullinneqarnerpoq ulluinnarsiutigalugulusooq nalilersortarparput.

Meerartatta atuarfimmit qanoq isumagineqartiginera nalilersortarparput, meeqqeriviit inisqaqartitsinerat akiilu nalilersortarparput, eqqaavilerineq, aqquserngit pitsaassusaat, inunnik isumagininneq allarpasuillu ulluinnarnik kommuninut attuumassuteqarsinnaasut ulluinnarni nalilersuutigisarpavut, soorunalimi.

Kommunerujussuannngortitsisoqartussanngormat innuttaasut annertuumik peqataatinneqarput, tusarniarneqarput aammalu isumasiorneqarlutik. Inatsisartutigut, naalakkersuisutigut, kommunalbestyrelsetigut, nunaqarfinni aqutsisutigut allarpasuartigullu.

Amerlanerussuteqartunit nalilerneqarpoq kommunerujussuannngortiternerit pitsaanagerusumik, sukkanerusumik innuttaasut kiffartuunneqartalissasut minnerunngitsumillu aningaasarpasuit ukiumoortumik sipaerneqartalissasut aaliangernermi qitiutinneqarput.

Ikaarsaariarnermi ataatsimiititaliamit aaliangerneq ingerlariaqqinnissarlu piuvoq. Aaliangernermi qitiusut ilagaat ikaarsaarfimmi 2009-miit 2013-mut aningaasat 40 millionit ikinnerunngitsut tulluarsarnermut atorneqassasut taamaasilluni ikaarsarneq innuttaasut atugaannut ajorseriaataanngitsumik eqaatsumillu tulluarsarneq pisinnaaqqullugu. Ajorluartumik taamanikkut naalakkersuisuusunit aningaasanut inatsikkut aningaasat taakku ikaarsarnermut atugassaagaluit peerneqarput, amerlanerussuteqartunit aaliangerneqarluni. Kingorna aningaasat taakku

Nunatta Qitornai

Inatsisartuni

amingaatigineqarnerisa kingunerisaanik eqaatsumik ikaarsaarnaq pinngitsoortinneqarpoq minnerunngitsumillu innuttaasunut sullissineq eqaannerulernani innuttaasut kiffartuunneqarnermikkut ajorseriaateqartumik kinguneqarpoq allaalluunniit oqartussaaqataanertik apeqqusertalerlugu.

Inuiaqatigiinni aaqqissugaanerput ima pitsaatigisariaqarpoq ulluinnarni qinikkat attaveqarfigisari-aqarnagit pissutsit eqaatsumik ingerlaneri imminik kivitsisuussasut. Tamannalu tikitsinnagu angusimatinnagulu peruserput nalilersortuaannartariaqarparput.

Piffissami qanittumi inatsisartut ombudmandiata ukiumoortumik nalunaarutaani kommunini sullissinermut tunngasutigut sulianik maalaaruteqartarnerit amerlalluinnassusii atuarneqarsinnaapput. Tamassuma kisimiluunniit pissutissaqartippaatigut naalakkersuinerup kommunillu akornani suleqatigiinneq, paaseqatigiinneq aammalu inatsisartut aaliangingaannik atuutsitsinermut pitsaasuseq immikkut isigineqartariaqarneranik eqqarsalersittariaqaraatigut.

Kommunit ingerlatsinerat apeqqusersunngilarput, namminiusseq imminillu aaliangersaasinnaaneq apeqqusersunngilarput. Apeqqusersinnaasarpulli unaavoq ilumut siunertaasimasoq taamani kommunerujussuannngornissamut siunertaq angusimavarput, massa ukiut taamannangoreersimalersimagaluartut.

Oqallisissiaannaamat aaliangiiffigisassaanilu taamaattoq killiffissiorsinnaaneq inatsisartunullu agguaatagassamik nalunaaruteqarsinnaaneq naalakkersuisunut kaammattuutigiumavarput.